

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 10/01/2025, Revised: 14/02/2025, Accepted: 31/03/2025

การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้พื้นที่การปกครอง ขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี บ้านอาฮี อำเภอกาฬ จังหวัดเลย

ไทยโรจน์ พวงมณี*, คชสิทธิ์ เจริญสุข, ณศิริ ศิริพริมา, พชรมณ ใจงามดี, วันเพ็ญ บุญทะวงค์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

E-mail: thai-roj@hotmail.com*

*ผู้ประสานงานหลัก

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี และ ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี อำเภอกาฬ จังหวัดเลย ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวัฒนธรรม นักวิชาการ ตัวแทนชาวบ้าน จำนวน 106 คน ได้มาโดยวิธีการเจาะจง ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมินผลการมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปหา โดยหาค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบ้านอาฮี จัดขึ้นวันที่ 16 เมษายนของทุกปี เพื่อนำต้นดอกไม้ที่ชุมชนร่วมกันประดิษฐ์ไปขอขมาคารวะต่อพระรัตนตรัย เนื่องจากได้อัญเชิญลงมาเพื่อสรงน้ำในวันสงกรานต์ ในอดีตนั้นต้นดอกไม้ใช้ในช่วงเวลากลางคืน ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจัดเวลากลางวัน มีต้นดอกไม้จาก 11 หมู่บ้านที่อยู่ภายใต้การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีเข้าร่วมแห่จากวัดเมืองชุมธรรมารามไปยังวัดศิริมงคล ส่วนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ โดยภาพรวม พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านร่วมรับผลประโยชน์ ด้านร่วมดำเนินการ ด้านร่วมสะท้อนความคิดและวางแผน และด้านร่วมตัดสินใจ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน, องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี, การขับเคลื่อนและอนุรักษ์, ประเพณีแห่ต้นดอกไม้

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 10/01/2025, Revised: 14/02/2025, Accepted: 31/03/2025

The Role of Community Participation in the Promotion and Preservation of the Flower Tree Parade Tradition within the Ahee Subdistrict Administrative Area, Ban Ahee, Tha Li District, Loei Province

Thairoj Phoungmanee*, Kochasee Jarensuk, Nasiri Siriprima, Pacharamon Jaigramdee,

Wanpen Boontawong

Faculty of Humanities and Social Science, Loei Rajabhat University

E-mail: thai-roj@hotmail.com*

*Corresponding author

Abstract

The objectives of this research were to examine the tradition of flower tree parades in Ban Ahee and to investigate community participation in promoting and preserving the flower tree parade tradition in Ban Ahee, Tha Li District, Loei Province. A mixed-methods research design was employed to collect both quantitative and qualitative data. The primary informants included 106 participants, selected through specific methods such as local scholars, village headmen, assistant village headmen, local government representatives, cultural experts, academics, and village representatives. The researcher used semi-structured interviews, focus group discussions, and participation assessments to gather data. The qualitative data were analyzed using content analysis, while the quantitative data were analyzed using a pre-existing computer program to compute descriptive statistics, such as the mean and standard deviation. The results of the study indicated that the tradition of flower parades is a cultural heritage of Ban Ahee, held annually on April 16. The event brings together flower plants created by the community to ask for forgiveness from the Triple Gem, as they were brought down to pour water on Songkran Day. In the past, the flower trees were used for night parades, but currently, the parade takes place during the day. Flower trees from 11 villages under the administration of the Ahee Subdistrict Administrative Organization participate in the procession from Wat Mueang Tumthamaram to Wat Sirimongkol, and community participation promotes and preserves the flower parade tradition. Overall, it was found that the community is highly involved. When considering each aspect, the community participated at the highest level in every area. Participation was arranged in descending order as follows: participation in receiving benefits, participation in taking action, participation in reflecting and planning, and participation in decision-making

Keywords: Community Participation, Ahee Subdistrict Administrative Organization, Promotion and Preservation, Flower Tree Parade Tradition

บทนำ

บ้านอาฮีเป็นหมู่บ้านแห่งหนึ่งในอำเภอท่าวาสุกรี จังหวัดเลยที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดต่อกันมาอย่างยาวนาน ชาวบ้านส่วนใหญ่ศรัทธาพุทธศาสนา จึงมีวัดเก่าแก่ในพื้นที่ ได้แก่ วัดเมืองตูมธรรมมาราม และวัดศรีมงคล สำหรับวัดศรีมงคลนั้นเป็นวัดประจำหมู่บ้าน ภายในวัดมีพระธาตุเม่นาวเดี่ยวและพระพุทธรูปมุจลินทร์นาคปรกที่เชื่อว่า มีความศักดิ์สิทธิ์ ส่วนวัดเมืองตูมธรรมมารามเป็นวัดป่า โดยพื้นที่ของวัดนั้นชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเมืองตูมในอดีตก่อนที่จะเป็นบ้านอาฮีในปัจจุบัน โดยทั้งสองวัดถูกเชื่อมโยงสำหรับใช้ประกอบพิธีกรรมงานประเพณีวัดสงกรานต์และประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮีร่วมกัน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีต สำหรับประเพณีแห่ต้นดอกไม้ในอดีตรอบบ้านจัดขึ้นในช่วงกลางคืนทุกปี ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นเวลากลาง โดยจัดขึ้นในวันที่ 16 เมษายนของทุกปี ซึ่งเป็นวันสงกรานต์วันสุดท้ายหรือชาวบ้านเรียกว่า “วันไหล” เพื่อถวายต้นดอกไม้บริเวณจุดที่ประดิษฐานพระพุทธรูปที่ได้อัญเชิญลงมาสงน้ำ สำหรับการจัดงานนั้นมีองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีเป็นผู้รับผิดชอบจัดงานร่วมกับชุมชน ภาครัฐในและนอกพื้นที่ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งเชื่อว่า “ถ้าคนในชุมชนออกมาเล่นน้ำสงกรานต์และร่วมเล่นน้ำในขบวนแห่ประเพณีต้นดอกไม้จะทำให้ปีนั้นฝนตกถูกต้องตามฤดูกาลและพืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์” โดยเน้นการขับเคลื่อนประเพณีให้ยิ่งใหญ่อย่างต่อเนื่องเพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมเล่นน้ำสงกรานต์และร่วมขบวนแห่ต้นดอกไม้

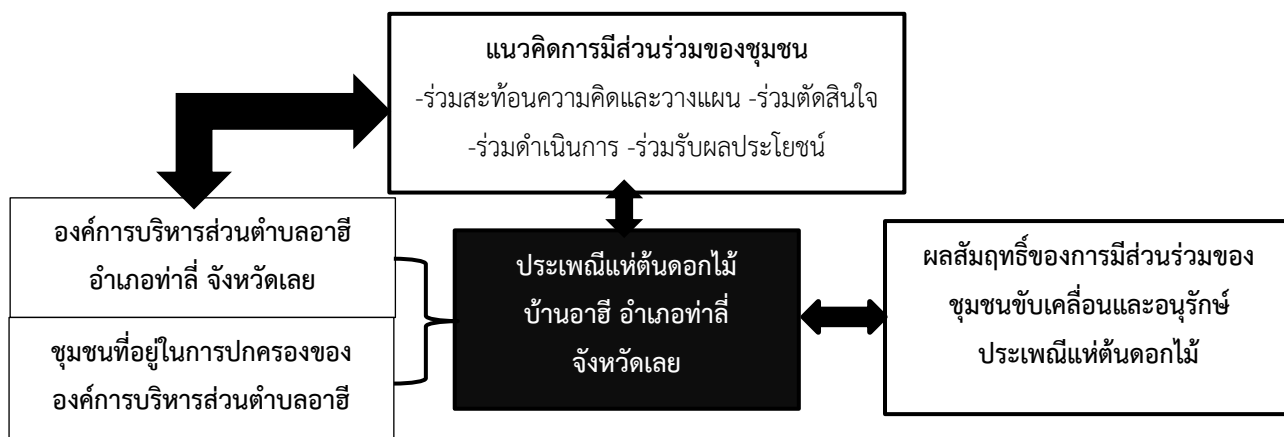
องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีในฐานะองค์กรที่มีบทบาทจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านอาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าวาสุกรี จังหวัดเลย ประกาศจัดตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย พื้นที่บริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล มีเนื้อที่ประมาณ 372 ตารางกิโลเมตร มีเขตปกครอง 2 ตำบล ตำบลน้ำพูนและตำบลอาฮี มีหมู่บ้านรวม 11 หมู่บ้าน เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคือ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น มีคำขวัญที่แสดงอัตลักษณ์คือ “ศูนย์กลางการค้าขายแดนผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลชุมชนเข้มแข็ง มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พืชเกษตรอินทรีย์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม” (องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี, 2567) โดยทุกปีที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีทำหน้าที่จัดงานอย่างเป็นระบบ ได้แบ่งบทบาทการทำงานเป็นฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายจัดเตรียมสถานที่ ฝ่ายพิธีการ ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายประชาสัมพันธ์และการต้อนรับ ฝ่ายดูแลและรักษาความปลอดภัย มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีเป็นผู้อำนวยความสะดวกทุกขั้นตอน โดยการจัดงานประเพณีนั้นจะเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้เพื่อสร้างความสามัคคีให้กับชุมชนและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (ชลธิชา นิสัยสัตย์ และคณะ, 2567, น. 19-32) ส่วนแนวความคิดการมีส่วนร่วมนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องร่วมสะท้อนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้วางแผนการพัฒนาชุมชน (สุพัตรา คงข้า, 2565, น. 121-131) ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องบูรณาการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนและอย่างจริงจัง (ชลธิชา นิสัยสัตย์ และคณะ, 2567, น. 19-32) โดยชาวบ้านใช้สิทธิเข้าร่วมได้ง่าย ซึ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมสะท้อน ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา และร่วมพัฒนาพื้นที่ล้วนสร้างจิตสำนึกร่วมจนพื้นที่พัฒนาได้สำเร็จ (ภัทรสรณ์ วงษ์ชาติ, 2564, น. 36-44; ญัฐนิดา โคตรสุวรรณ, 2563, น. 1-9) ซึ่งแนวความคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนต้องการเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น ส่วนแนวทางการดำเนินการอาจมีลักษณะเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มี 5 ขั้นตอนดังนี้ (1) การร่วมค้นหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (2) การร่วมวิเคราะห์สาเหตุและที่มาของปัญหา (3) การร่วมเลือกวิธีการและวางแผนแก้ปัญหา (4) การร่วมดำเนินการตามแผน และ (5) การร่วมวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ปัจจัยความสำเร็จและการติดตามประเมินผล (สมบัติ นามบุรี และ ธิติวุฒิ หนัมนี, 2564, น. 125-136; สุธาทิพย์ เอ็บสภาพ, 2564, น. 27-38) อย่างไรก็ตามองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและชุมชนได้ขับเคลื่อนด้วยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งมิติการวางแผน มิติการตัดสินใจและมิติการรับผลประโยชน์ ได้ส่งผลทำให้ประเพณีแห่ต้นดอกไม้มีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนและการท่องเที่ยว จนมีนักท่องเที่ยวที่เห็นคุณค่าประเพณีท้องถิ่นและบริบทพื้นที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทุกปี จึงแสดงถึงศักยภาพขององค์กรท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี (ไทยโรจน์ พวงมณี, 2567, น. 95-120) โดยเฉพาะมิติการสะท้อนปัญหา มิติการวางแผนและการตัดสินใจ มิติการปฏิบัติ มิติการรับผลประโยชน์ และมิติการประเมินผลที่เป็นปัจจัยการพัฒนาและการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดขึ้นมา (ญัฐนิดา โคตรสุวรรณ, 2563, น. 1-9; ภัทรสรณ์ วงษ์ชาติ, 2564, น. 36-44)

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 10/01/2025, Revised: 14/02/2025, Accepted: 31/03/2025

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับประเพณีแห่ต้นดอกไม้ ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลยที่ได้จัดงานอย่างต่อเนื่อง โดยมี องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีเป็นหน่วยงานหลักของท้องถิ่นที่มีงบประมาณและบุคลากรร่วมดำเนินการ และเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและคนในชุมชนได้มีเข้ามามีส่วนร่วมจัดงานประเพณีที่สำคัญของชุมชน ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีนักวิจัยศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้พื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลยสำหรับนำไปเป็นข้อมูลขับเคลื่อนอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่นให้ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเพณีแห่ต้นดอกไม้ ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แก่ ประธานกลุ่มจัดการท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวัฒนธรรมอำเภอ ประชาชนท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว ตัวแทนชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นักวัฒนธรรมตำบล ผู้สื่อสารการท่องเที่ยว จำนวนรวม 33 คน และ 2) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ กลุ่มจัดการท่องเที่ยว วัฒนธรรมอำเภอ นักวิชาการมหาวิทยาลัย ประชาชนท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว นักวัฒนธรรมอำเภอ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มชาวบ้าน นักวัฒนธรรม อาจารย์ และตัวแทนชาวบ้าน จำนวนรวม 73 คน สำหรับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้มาโดยวิธีการเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 มีดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม และ 2) แบบประเมินผลการมีส่วนร่วมของชุมชน มีลักษณะเป็นแบบ Rating Scale 5 ระดับ โดยแจกให้กลุ่มตัวอย่างในวันงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ สำหรับการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นของแบบประเมิน โดยเครื่องมือเชิงคุณภาพได้ปรับแก้ประเด็นและภาษาเขียนให้ชัดเจน ส่วนแบบประเมินผลเป็นเครื่องมือเชิงปริมาณ พบว่ามีค่า IOC (Index of item objective congruence) เท่ากับ 0.68

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

3.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ได้แก่ รายงานการวิจัย บทความวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ หนังสือหรือเอกสารแผ่นพับจากสำนักวิทยบริการและสื่อออนไลน์ และ ส่วนที่ 2) การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 3 ครั้ง มีรายละเอียดดังนี้ ครั้งที่ 1 การสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน ได้แก่ ประธานกลุ่มจัดการท่องเที่ยว ราษฎรท้องถิ่น ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนักวัฒนธรรมอำเภอ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ครั้งที่ 2 การลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 2 กลุ่ม มีผู้เข้าร่วม จำนวน 10 คน กลุ่มละ 5 คน กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ราษฎรท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว ตัวแทนชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นักวัฒนธรรมตำบล ราษฎรท้องถิ่น และผู้สื่อสารการท่องเที่ยว และครั้งที่ 3 การประชุมคืนข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลประเด็นแห่งต้นดอกไม้ มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ราษฎรท้องถิ่น นักวัฒนธรรมตำบล ตัวแทนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว และตัวแทนชาวบ้าน

3.2 วัตถุประสงค์ที่ 2 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากการลงพื้นที่ประชุมเตรียมการจัดกิจกรรมประเพณีงานสงกรานต์และงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ มีผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 15 คน ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ กลุ่มจัดการท่องเที่ยว วัฒนธรรมอำเภอนักวิชาการมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 2 การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประเด็นการจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้และการมีส่วนร่วม มีผู้เข้าร่วมจำนวน 6 คน ได้แก่ ราษฎรท้องถิ่น ตัวแทนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว นักวัฒนธรรมอำเภอ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชาวบ้าน และครั้งที่ 3 การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีผู้เข้าร่วมจำนวน 13 คน ได้แก่ ราษฎรท้องถิ่น นักวัฒนธรรม อาจารย์และตัวแทนชาวบ้าน และส่วนที่ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบประเมินผลการมีส่วนร่วม ผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 39 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และตัวแทนชาวบ้าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลมาจัดระเบียบให้เป็นหมวดหมู่ตามประเด็นการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย ส่วนการตรวจสอบข้อมูลใช้วิธีการสามเส้า (Triangular data) ได้แก่ จากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือต่าง ๆ และจากการยืนยันของบุคคลที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์หาค่าสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean; $\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย

1. ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ บ้านอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย

1.1 สภาพทั่วไปของบ้านอาฮี

บ้านอาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นชุมชนที่ตั้งบนพื้นที่ราบ และพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ที่มีภูเขาล้อมรอบ ด้านทิศตะวันตกของชุมชนมีแม่น้ำเหืองไหลผ่าน และยังเป็นแม่น้ำกั้นเขตพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 14,472 ไร่ มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับแนวพรมแดนแม่น้ำเหือง บ้านนาแกมัว และบ้านคอนตาปู สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทิศใต้ติดต่อกับเขตพื้นที่ตำบลน้ำพูน ทิศตะวันออกติดต่อกับเขตพื้นที่ตำบลท่าลี่ ทิศตะวันตก ติดต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว บ้านอาฮีได้ถูกบันทึกไว้ว่าบ้านอาฮีก่อตั้งขึ้นมาระหว่างปี พ.ศ. 2442-2449 ได้ถูกยกฐานะให้เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดเลย ในเวลานั้นมี 3 อำเภอ คือ อำเภอกุดป่อง อำเภอนากอก และอำเภออาฮี มีขุนหลวงภักดีเป็นผู้ปกครอง ต่อมาเกิดกรณีพิพาทเรื่องดินแดนกับประเทศฝรั่งเศสทำให้บ้านอาฮีถูกฝรั่งเศสยึดครอง ส่งผลให้บ้านอาฮีถูกยุบลง สำหรับบ้านอาฮีมี 968 ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย 671 คน หญิง 614 คน รวม 1,285 คน มี 5 เส้นทางคมนาคมเข้าถึงบ้านอาฮีดังนี้ 1) เส้นทางหมายเลข 2195 สายด่านซ้าย-ท่าลี่ ระยะทาง 60 กิโลเมตร 2) เส้นทางหมายเลข 2339 สายบ้านอาฮี-บ้านน้ำพาน-บ้านसानตม ระยะทาง 38 กิโลเมตร 3) เส้นทางหมายเลข 2195 สายบ้านอาฮี-บ้านนากระเซิง ระยะทาง 3 กิโลเมตร 4) เส้นทางหมายเลข 2099 สายบ้านอาฮี-อำเภอท่าลี่ ระยะทาง 12 กิโลเมตร และ 5) จุดผ่อนปรนเดือนละ 2 ครั้งคือ 7 ค่ำและ 12 ค่ำ จำนวน 1 จุด ใช้เรือข้ามแม่น้ำเหืองตรง

ข้ามกับบ้านเมืองหมอ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว ชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไปและรับราชการ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร่วมกับความเชื่อท้องถิ่น เช่น เจ้าปู่ และนางเทียมที่เป็นจิตวิญญาณของชุมชน ในชุมชนจึงมีหอบ้านเหนือ และหอบ้านใต้ไว้ประกอบพิธีกรรมการเลี้ยงบ้าน (ไทยโรจน์ พวงมณี, 2567, น. 95-120; ปฐม หงส์สุวรรณ, 2564, น. 87-91)

บ้านอาฮีเป็นพื้นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี ตั้งอยู่เลขที่ 279 หมู่ 6 บ้านอาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย และได้ยุบสภาตำบลน้ำพูนเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 1 กรกฎาคม 2547 มีวิสัยทัศน์ที่จะนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จดังนี้ “เมืองน่าอยู่ เมืองแห่งการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุนภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืน” ส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายตามพระราชบัญญัติตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเพณีท้องถิ่น คือ การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น จึงกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการศึกษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี โดยเป้าหมายสำคัญคือ การสนับสนุนประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนเข้าร่วมในวันสำคัญทางศาสนา และการร่วมอนุรักษ์ฟื้นฟู ศึกษาศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาของท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี, 2567) ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีได้ขับเคลื่อนวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเพณีแห่ต้นดอกไม้ที่ถือว่ามียอดเยี่ยมของจังหวัดเลยที่สามารถขับเคลื่อนไปสู่การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนได้

1.2 ความเชื่อและศิลปวัฒนธรรมบ้านอาฮี

บ้านอาฮีเป็นพื้นที่เก่าแก่ที่ซ้อนทับกับความเป็นอดีตที่มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้บ้านอาฮีมีตัวตนจากการมีประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับตำนานเมืองตุม ตำนานพระธาตุเม่นาวเดี่ยว ตำนานพระมูจลินทร์นาครปรกที่เป็นงานพุทธศิลป์ที่มีลักษณะอย่างศิลปะลพบุรี หน้าตักกว้าง 22 นิ้ว ความสูงจากฐานถึงยอดเศียร 48 นิ้ว มีเรื่องเล่าว่า พระมูจลินทร์นาครปรกสร้างขึ้นพร้อมกับพระบาง เมืองหลวงพระบาง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อสร้างเสร็จแล้วไม่สามารถอัญเชิญเข้าประดิษฐานภายในวิหารได้ จึงประกอบพิธีกรรมเสี่ยงทาย ด้วยการอัญเชิญพระพุทธรูปลงสู่แม่น้ำโขง ซึ่งพระพุทธรูปได้ลอยทวนน้ำเข้าสู่แม่น้ำเหือง และลอยมาติดอยู่บริเวณหน้าบ้านอาฮี นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นที่บ้านอาฮีเคยเป็นที่อยู่ของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ที่อาศัยอยู่ตามแนวแม่น้ำเหืองมาก่อนมีหลักฐานจากการค้นพบเครื่องมือหินกะเทาะของชาวบ้านจำนวนมากกระจายอยู่ตามหัวไร่ปลายนา ชาวบ้านบางส่วนที่เห็นคุณค่าจึงนำมามอบให้กับโรงเรียนบ้านอาฮีเก็บไว้เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และชาวบ้านบางส่วนนำมาจัดแสดงเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ ในพื้นที่บ้านอาฮีมีอยู่ 2 แหล่งคือ “ตูปะเลียมตุน” เป็นพื้นที่เก็บรวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้จากหินกะเทาะรูปแบบต่าง ๆ ของเอกชนในพื้นที่บ้านอาฮี มีการจัดแสดงมากกว่า 200 ชิ้น พร้อมข้อมูลความรู้ประกอบการจัดวางด้วย และบ้านมันยีน เป็นแหล่งเรียนรู้ของเอกชน เน้นการเก็บรักษาข้าวของเครื่องใช้ที่เป็นวัตถุทางวัฒนธรรมของคนบ้านอาฮีและพื้นที่อีสาน ได้แก่ ผ้าซิ่น เครื่องจักสาน กลองพื้นบ้าน ฯลฯ สำหรับประเพณีของชุมชนที่มีการจัดเป็นวิถี ได้แก่ 1) ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ จัดขึ้นในช่วงวันที่ 16 เมษายนของทุกปี มีวัตถุประสงค์การจัดงานเพื่อขอขมาลาโทษด้วยการถวายต้นดอกไม้ต่อพระพุทธรูปที่ได้อัญเชิญลงมาสงกรานต์ 2) ประเพณีทำบุญเดือนหก จัดขึ้นในวันขึ้น 7-8 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี 3) ประเพณีเลี้ยงหอ (เจ้าปู่) จัดขึ้น 2 ครั้ง คือในวันขึ้น 4 ค่ำ เดือน 6 เป็นการเลี้ยงเจ้าปู่ที่หอเหนือ บริเวณโรงเรียนชุมชนบ้านอาฮี และถัดมาวันขึ้น 5 ค่ำ เดือน 6 จัดพิธีเลี้ยงเจ้าปู่ที่หอใต้ บริเวณที่ตั้งศาลนอกชุมชนก่อนถึงทางเข้าหมู่บ้าน ซึ่งการเลี้ยงบ้านจะทำให้เจ้าปู่ช่วยปกป้องรักษา ดูแลความสุขของคนในชุมชน ป้องกันสิ่งชั่วร้ายหรือผีอื่นไม่ให้เข้ามาในชุมชน สำหรับวันเลี้ยงบ้านนั้นชาวบ้านทุกคนจะต้องหยุดการทำงาน ส่วนการออกนอกพื้นที่ไปแล้วจะต้องรีบกลับมาร่วมพิธีกรรม 4) ประเพณีบุญข้าชะหรือบุญเดือน 7 จัดช่วงวันขึ้น 13-15 ค่ำเดือน 7 ของทุกปี 5) ประเพณีบุญข้าสาก จัดวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ของทุกปี และ 6) ประเพณีล่องเรือไฟ และตักบาตรเทโวช่วงเทศกาลออกพรรษา จัดวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี

1.3 ประเพณีแห่ต้นดอกไม้

ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี เกิดขึ้นเมื่อใดนั้น ชุมชนยังไม่สามารถระบุถึงปี พ.ศ.ที่แน่นอนได้ เนื่องจากผู้รู้ได้ล้มหายตายจากไป โดยได้สืบทอดต่อกันมาหลายช่วงอายุคน แต่เดิมนั้นชาวบ้านบ้านอาฮีได้ร่วมจัดทำต้นดอกไม้ขนาดใหญ่ประดับด้วยดอกไม้และเครื่องไทยทาน จากนั้นจึงร่วมกันแห่ไปรอบหมู่บ้านช่วงเวลากลางคืน โดยมีปลายทางคือวัดศิริมงคลโดยมีหลวงพ่อบุญรอดเป็นผู้นำต้นดอกไม้ที่ชาวบ้านร่วมกันถวาย ปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปช่วงเวลาให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตและ

วัฒนธรรมของชุมชนมาจัดเป็นงานประเพณีร่วมกันในตอนกลางวัน และเดิมนั้นมีการอัญเชิญพระพุทธรูปมูจลินทร์นาครปรกที่เป็นพระศักดิ์สิทธิ์อยู่ในวัดศิริมงคลมาสร่งน้ำในช่วงวันสงกรานต์วันที่ 13 เมษายน ด้วยคุณค่าพระพุทธรูปมูจลินทร์นาครปรกเป็นพระโบราณของชุมชนที่ต้องรักษาไว้ จึงได้เปลี่ยนเป็นการอัญเชิญองค์พระพุทธรูปจำลองปางมารวิชัยแทน (รำไพ กาแก้ว, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2566) ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บางครั้งชาวบ้านเรียกว่า “งานบุญดอกไม้” เพื่อถวายดอกไม้เป็นพุทธบูชาและเป็นสิริมงคลแก่ชีวิตในช่วงเทศกาลไปสู่ศักราชใหม่ ส่วนวัตถุประสงค์การจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้มีดังนี้ 1) การถวายต้นดอกไม้เป็นพุทธบูชา 2) การสร้างสิริมงคลแก่ชีวิตและบ้านเมือง 3) การอนุรักษ์และการเผยแพร่วัฒนธรรม 4) การส่งเสริมภาพลักษณ์พื้นที่การท่องเที่ยว และ 4) สร้างความสามัคคีของประชาชน (ปฐม หงส์สุวรรณ, 2564, น. 151-154)

1.3.1 วัดที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่ต้นดอกไม้

วัดเมืองชุมธรรมาราม เป็นวัดที่อยู่ท้ายหมู่บ้าน ส่วนวัดศิริมงคล ตั้งอยู่ภายในหมู่บ้าน อยู่ห่างกันราว 3 กิโลเมตร ถูกล้อมรอบโดยเชื่อมโยงกับประเพณีแห่ต้นดอกไม้เนื่องตากเป็นพื้นที่เมืองโบราณร่วมกัน สำหรับวัดเมืองชุมธรรมารามนั้นเป็นวัดป่า มีอาณาบริเวณติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีแม่น้ำเหืองกั้นเขตแดน ภายในวัดมีถาวรวัตถุที่สร้างขึ้นใหม่ เช่น ศาลาการเปรียญ อุโบสถ พระพุทธรูปองค์ใหญ่ ประติมากรรมกลุ่มช้าง และสวนป่า จึงมีบรรยากาศสงบร่มเย็น จึงเป็นพื้นที่เฉพาะที่พระสงฆ์ใช้ปฏิบัติธรรม และชาวบ้านได้ใช้พื้นที่วัดร่วมจัดกิจกรรมการทำบุญวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมวันผู้สูงอายุ กิจกรรมการทำต้นดอกไม้และการแห่ต้นดอกไม้ในวันที่ 16 เมษายน (ไทยโรจน์ พวงมณี, 2567, น. 95-120) ส่วนวัดศิริมงคล เป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์เชื่อมโยงการตั้งเมืองชุม สร้างขึ้นปี พ.ศ. 2288 สังกัดสงฆ์มหานิกาย ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปี พ.ศ. 2297 มีหลวงพ่อมะนาวเขียว เป็นผู้จัดตั้งวัดขณะนั้น (ไทยโรจน์ พวงมณี, 2567, น. 95-120) ในช่วงวันที่ 13 เมษายน ชาวบ้านได้อัญเชิญพระพุทธรูปตั้งไว้ที่หอสงฆ์เพื่อให้ชาวบ้านได้สงฆ์ วันที่ 14 เมษายน อัญเชิญพระพุทธรูปแห่รอบหมู่บ้านเพื่อให้ชาวบ้านนำเครื่องหอมมาสร่งน้ำพระ จากนั้นชาวบ้านได้ร่วมเล่นน้ำสงกรานต์อย่างสนุกสนาน ส่วนวันที่ 15 เมษายน วันปักธงก่อกองทราย และวันที่ 16 เมษายน เป็นวันงานแห่ต้นดอกไม้เพื่อสักการบูชาต่อพระรัตนตรัยที่วัดศิริมงคล ก่อนที่จะนำพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานที่เดิม ส่วนอุโบสถวัดศิริมงคลที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนั้นเป็นสถาปัตยกรรมแบบภาคกลาง ทรงโรง ฝาผนังด้านในเขียนภาพจิตรกรรมเรื่องพุทธประวัติ ประติมากรรมหน้าต่างแกะสลักลวดลายเทพพนมและลวดลายพุทธประวัติ ส่วนประตูด้านหลังข้างแกะสลักเรื่องราวประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ งานประเพณีเส็งกลอง งานเลี้ยงบ้าน งานบุญเดือนหก และงานแห่ต้นดอกไม้ โดยพื้นที่ของวัดนั้นชาวบ้านใช้ทำกิจกรรมทางศาสนาและการท่องเที่ยวของชุมชนตลอด 12 เดือน (ไทยโรจน์ พวงมณี, 2567, น. 450-480) อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงวัดสองวัดมาจากความเชื่อที่ว่า พื้นที่บริเวณวัดเมืองชุมธรรมารามนั้นเป็นเมืองโบราณที่ชื่อว่า “เมืองชุม” มาก่อน ร่วมกับพื้นที่บริเวณวัดศิริมงคลที่เป็นพื้นที่ตั้งของพระธาตุมะนาวเขียวที่ฝังทรัพย์สมบัติและอัฐิของผู้สร้างเมืองตามตำนาน ส่วนการแห่ต้นดอกไม้ตลอดระยะทางนั้นเพื่อเปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้ร่วมสืบสานวัฒนธรรม ร่วมเล่นน้ำสงกรานต์และร่วมนำต้นดอกไม้ถวายต่อสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

1.3.2 รูปแบบของต้นดอกไม้

ต้นดอกไม้บ้านอาฮีเดิมนั้นถูกประดิษฐ์ขึ้นมาให้มีลักษณะทรงพุ่มขนาดใหญ่ตัวโครงทำจากไม้ไผ่ มีการประดับตกแต่งด้วยดอกไม้ที่หาได้ในชุมชน ได้แก่ กล้วยไม้ หางนกยูง ดอกเข็ม และประดับด้วยเครื่องไทยทาน เช่น รูปเทียน สมุด ดินสอ ปากกาอย่างสวยงาม ปฐม หงส์สุวรรณ, (2564, น. 23) กล่าวว่า ต้นดอกไม้บ้านอาฮี มี 2 รูปแบบคือ 1) รูปแบบดั้งเดิม ทำจากโครงไม้ไผ่ ประดับดอกไม้อย่างอิสระ ไม่มีความเป็นระเบียบหรือระเบียบ ใช้ดอกคูณ ดอกจำปาลาว ดอกกรัก ดอกบานไม่รู้โรย มาประดับ มีผู้หาด้านหน้าและด้านหลัง 2 คน 2) รูปแบบพัฒนาให้มีขนาดใหญ่ 6-8 คนหาด้านหน้าและด้านหลัง ได้มีการพัฒนาสาธารณูปโภค อย่างเช่น ไฟฟ้าทำให้ต้นดอกไม้ขนาดใหญ่มีปัญหาการแห่ ปัจจุบันจึงปรับเปลี่ยนรูปแบบของต้นดอกไม้ใหม่ให้มีรูปแบบและขนาดที่เหมาะสม คือ มีลักษณะคล้ายตัวหมากรูป มีความสูงระหว่าง 2.30 - 3.00 เมตร ใช้วัสดุหลัก คือ ไม้ไผ่ และเชือกสำหรับขึงรอบต้นดอกไม้ให้เป็นตารางสำหรับยึดดอกไม้ หรือดอกหรือตะปูเพื่อการยึดโครงสร้างของต้นดอกไม้ ส่วนการทำต้นดอกไม้ชาวบ้านจะนำลำไม้ไผ่มาผ่าซีก จากนั้นเหลาให้เรียบแล้วนำมาสร้างเป็นโครงของต้นดอกไม้ โดยด้านล่างสอดตรงกลางป่องและด้านบนสอบ จึงหุ้มตามโครงสร้างด้วยกาบกล้วยหรือหญ้าคา ใช้ไม้ไผ่ขนาดใหญ่ 2 ท่อนทำเป็นคานารอบรับโครงต้นดอกไม้ มี 4 ด้าน ต้องยึดตัวโครงและฐานให้แน่น โดยชาวบ้านจะร่วมมือร่วมใจกันนำดอกไม้มาประดับตามโครงสร้างต้นดอกไม้ สำหรับบริเวณช่วงกลางต้นดอกไม้ที่ป่องออกมานั้น ตามมุม 4 ด้านชาวบ้านจะทำแขนขึ้นโดยใช้

ทางมะพร้าวผ่าซีกติดตามมุมให้มีลักษณะแขนยื่นออกมา เมื่อผู้หามทั้ง 4 คนทำการหามและเคลื่อนไหวร่างกายด้วยการโยกจะทำให้ต้นแขนของต้นดอกไม้สะบัดแลพเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวา

1.3.3 การแห่ต้นดอกไม้

การจัดงานแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮันนั้นชาวบ้านในหมู่บ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมงานและร่วมจัดทำต้นดอกไม้ นับแต่อดีตเป็นต้นมาชาวบ้านถือเคล็ดว่า “จะต้องทำต้นดอกไม้ให้เสร็จภายในวันเดียว และต้องร่วมมือร่วมใจกันแห่แห่ต้นดอกไม้ไปมาบูชาพระรัตนตรัยที่วัดศิริมงคล ซึ่งจะนำความโชคดีและความเป็นสิริมงคลมาสู่ผู้คนในหมู่บ้าน ฝนตกต้องตามฤดูกาล ผลผลิตทางการเกษตรอุดมสมบูรณ์” (รำไพ กาแก้ว, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2566) การแห่ต้นดอกไม้จัดวันสุดท้ายต่อเนื่องมาจากวันสงกรานต์วันที่ 13 เมษายน ที่ชาวบ้านได้อัญเชิญพระพุทธรูปลงมาจากแท่นประทับเพื่อสรงน้ำที่วัดศิริมงคล และนำไปขึ้นรถแห่ไปรอบหมู่บ้าน วันที่ 14 เมษายน เพื่อให้ชาวบ้านได้สรงน้ำพระเพื่อเป็นสิริมงคล โดยเชื่อว่าถ้าชาวบ้านร่วมกันสรงน้ำจำนวนมาก จะส่งผลทำให้ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาลและพืชพันธุ์อุดมสมบูรณ์ ส่วนวันที่ 15 เมษายน ชาวบ้านจะไปรวมตัวที่วัดศิริมงคล และวัดเมืองตูมธรรมารามเพื่อก่อเจดีย์ทราย โดยเชื่อว่า การนำทรายเข้าวัดจะได้รับกุศลผลบุญมาก และชาวบ้านบางส่วนได้เตรียมทำโครงต้นดอกไม้ เพื่อให้ชาวบ้านนำดอกไม้มาประดับ ส่วนวันที่ 16 เมษายน เป็นวันสุดท้ายที่ชาวบ้านจะต้องร่วมกันแห่ต้นดอกไม้ไปถวายพระพุทธรูปที่อัญเชิญลงมา เพื่อสรงน้ำ ซึ่งระหว่างการสรงน้ำนั้นชาวบ้านอาจปฏิบัติตัวหรือมีจิตใจที่ไม่ดีไม่งามเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว (ปฐม หงส์สุวรรณ, 2564, น. 158-159)

ประเพณีแห่ต้นดอกไม้เริ่มตั้งขบวนแห่ที่วัดเมืองตูมธรรมาราม เวลาประมาณ 13.00 น. โดยทุกหมู่บ้านจะต้องเตรียมพร้อมและออกมาจัดขบวนบริเวณลานวัดที่เจ้าหน้าที่กองการบริหารส่วนตำบลอาฮี ได้กำหนดตำแหน่งยืนของแต่ละหมู่บ้านไว้ โดยแต่ละขบวนจะเริ่มจากผู้ถือป้ายหมู่บ้าน ตามด้วยขบวนผู้ฟ้อน จำนวนหมู่บ้านละ 30 คน ถัดไปเป็นต้นดอกไม้ของหมู่บ้าน มีผู้หาม 4 คน การหามจะเดินโยกสลับหว่างหน้าหลัง เพื่อให้แขนต้นดอกไม้ทั้ง 4 ด้าน ได้แกว่งสะบัดไปมาอย่างสวยงาม แต่ละขบวนแห่จะมีเครื่องเสียงเปิดเพลงไปตลอดเส้นทาง เมื่อทุกขบวนพร้อม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี จะกล่าวรายงานต่อประธาน จากนั้นจึงเชิญผู้ว่าราชการจังหวัดเลยกล่าวเปิดงาน และร่วมหามต้นดอกไม้กับชาวบ้าน พร้อมกับการเดินโยกไปโยกมา ส่วนการเคลื่อนขบวนแห่ต้นดอกไม้จะเริ่มจากหมู่ที่ 1 จนถึงหมู่ที่ 11 ไปปลายทางคือ วัดศิริมงคล ระหว่างทางชาวบ้านจะออกมาร่วมเล่นสาดน้ำสงกรานต์ด้วย ซึ่งขบวนแห่ใช้เวลาเดิน 3 ชั่วโมง เนื่องจากตลอดเส้นทางมีสายไฟฟ้าผ่านทำให้เสียเวลาค้ายันสายไฟฟ้าให้สูงขึ้น เมื่อถึงประตูทางเข้าจะเดินผ่านพระธาตุเม่นาวเดียวไปยังอุโบสถ จากนั้นขบวนแห่จะเดินวนซ้ายรอบอุโบสถ 3 รอบ แต่ละรอบมีนัยดังนี้ รอบที่ 1 บูชาพระพุทธ รอบที่ 2 บูชาพระธรรม และรอบที่ 3 บูชาพระสงฆ์ เมื่อแห่ครบ 3 รอบ จะนำต้นดอกไม้ตั้งหน้าแถวขบวนแห่เตรียมพิธีถวายต้นดอกไม้ มีพระสงฆ์วัดศิริมงคลเป็นผู้กล่าวนำ ส่วนคำกล่าวถวายต้นดอกไม้มีดังนี้ “อิมานิ มะยังภันเต บุพผานิมา สะปะสิวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ นะโมชะวามะ สาธุโนภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ บุพผานิ สะปะสิวา สินโปสิคันทะตุ อินทากิล ทิฆารัตตัง หิตายะ สะขายะ” มีความหมายว่า ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญแล้ว ข้าพเจ้าน้อมถวายต้นดอกไม้กับบริวารทั้งหลายแห่งนี้ แต่ภิกขุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับดอกไม้กับบริวารเหล่านี้ เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ (ปฐม หงส์สุวรรณ, 2564, น.158-159) (ภาพที่ 2-3-4)

ภาพที่ 2 (ขวา-ซ้าย) ผู้เข้าร่วมขบวนแห่หามต้นดอกไม้ขึ้นและนางรำเริ่มฟ้อนเพื่อเตรียมพร้อมก่อนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเลยจะเปิดงาน

ภาพที่ 3 (ซ้าย) ต้นดอกไม้บ้านอาฮีหมู่ที่ 1 (กลาง) ขบวนแห่ต้นดอกไม้บนถนนผ่านบ้านเรือน มีชาวบ้านออกมาร่วมสาดน้ำ และร่วมส่งต้นดอกไม้ไปยังวัดศิริมงคล (ขวา) ภาพผู้พ่อนแต่ละหมู่บ้านจะนำหน้าขบวนแห่ต้นดอกไม้ของหมู่บ้าน

ภาพที่ 4 พิธีเปิดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเลยร่วมแห่ต้นดอกไม้กับชาวบ้าน

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดเลย

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ มีดังนี้

2.1.1 การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมบ้านอาฮีให้คงอยู่ โดยกำหนดให้ 11 หมู่บ้านที่อยู่ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีเข้าร่วมสืบสาน โดยมีผู้นำชุมชนเข้าร่วมเตรียมความพร้อมก่อนการจัดงาน ได้แก่ การเตรียมต้นดอกไม้ที่คนในชุมชนร่วมทำ การเตรียมผู้พ่อนร่วมขบวนแห่ และการเตรียมผู้เสกกลองเข้าร่วมการแข่งขัน จึงเป็นการสร้างการตระหนักรู้ถึงคุณค่าประเพณีท้องถิ่นบ้านอาฮีที่ร่วมจัดขึ้นมาทุกปี โดยชาวบ้าน เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมงานจะได้เรียนรู้จนเข้าใจ สามารถจัดทำต้นดอกไม้ สามารถแห่ต้นดอกไม้ให้เคลื่อนไหวได้สวยงาม ดังคำกล่าวที่ว่า “...ในฐานะผู้นำชุมชนได้ขับเคลื่อนวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยการจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ส่วนประเพณีแห่ต้นดอกไม้ได้จัดประจำปีเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนดูแลการเข้าร่วมงาน การดื่มแอลกอฮอล์ การทะเลาะกัน เพื่อให้การจัดงานประเพณีประสบความสำเร็จ จนผู้เข้าร่วมงาน มีความสุข ชื่นชมและเห็นคุณค่าประเพณีที่ดีงามจนนำไปสู่การอนุรักษ์ได้อย่างยั่งยืน...” (วิทยา ศรีกระทุม, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2567)

2.1.2 การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี โดยผู้นำชุมชนและชาวบ้านแต่ละหมู่บ้านจะร่วมมือร่วมใจกันทำต้นดอกไม้ที่ดีที่สุด มีการกำหนดฝ่ายขึ้นโครงต้นดอกไม้ ฝ่ายประดับดอกไม้ ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายพ่อนรำ ฝ่ายแบกต้นดอกไม้และร่วมขบวนแห่ต้นดอกไม้ โดยเฉพาะมีการประกวดแข่งขันขบวนแห่ต้นดอกไม้ที่

ต้องสวยงาม ผู้พ่อนำในขบวนแห่ต้องพ่อนำพร้อมเพรียงกันและผู้แบกต้นดอกไม้เคลื่อนไหวยาวมีจังหวะตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ แขนของต้นดอกไม้ต้องสลับอย่างมีชีวิตชีวา นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้เกิดความรักและสามัคคีในหมู่คณะ และสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนให้เป็นรูปธรรมขึ้น จึงแสดงให้เห็นว่าภาครัฐและประชาชนเห็นคุณค่าของตัวตนที่เป็นรากเหง้าทางวัฒนธรรมบ้านอาฮี ดังคำกล่าวที่ว่า “...คนในชุมชนได้ร่วมกันจัดทำต้นดอกไม้อย่างเต็มศักยภาพ ผู้ชายทำโครงสร้างต้นดอกไม้ ผู้หญิงเก็บดอกไม้ในหมู่บ้านมาประดับตกแต่ง เมื่อถึงวันงานก็เดินทางเข้าร่วมขบวนแห่ โดยแต่ละหมู่บ้านต้องมีผู้พ่อนและผู้แบกต้นดอกไม้ของหมู่บ้านโดยแต่งกายเสื้อลายดอกที่สอดคล้องกับวันสงกรานต์ ทำให้ตลอดเส้นทาง 3 กิโลเมตรของขบวนแห่มีความสวยงาม คนที่เข้าร่วมงานจำนวนมากมีความสุขสนุกสนานทำให้บรรยากาศของงานมีชีวิตชีวา และมีความยิ่งใหญ่ของประเพณีที่สัมพันธ์กับพุทธศาสนาและความเชื่อท้องถิ่น...” (อภิญา ชัยบุตร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2567)

2.1.3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยที่ชุมชน 11 หมู่บ้านได้เข้าร่วมจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ซึ่งเป็นวันสงกรานต์วันสุดท้ายหรือ “วันไหล” ทำให้บ้านอาฮีมีบรรยากาศของความยิ่งใหญ่ ตระการตาและเต็มไปด้วยสีสัน และความสุขสนุกสนานของชาวบ้านในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเล่นสงกรานต์และร่วมขบวนแห่ต้นดอกไม้ ซึ่งผลจากการประชาสัมพันธ์และการแถลงข่าวการจัดงานโดยองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีร่วมกับภาครัฐ เช่น โรงพยาบาลตำบล สถานีตำรวจ และหน่วยงานการท่องเที่ยวของจังหวัดเลย เช่น สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพ.ท) และการท่องเที่ยวจังหวัดเลยได้เข้าร่วม โดยข่าวสารการจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้แพร่กระจายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวาง ดังคำกล่าวที่ว่า “...การแถลงข่าวประเพณีแห่ต้นดอกไม้ของบ้านอาฮี จึงมีสื่อมวลชนและหน่วยงานการท่องเที่ยวของจังหวัดเลยนำไปประชาสัมพันธ์ ทำให้ผู้สนใจและนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ในวันที่ 16 เมษายน โดยระหว่างเส้นทางขบวนแห่ต้นดอกไม้ นั้น ชาวบ้านในชุมชนจะร่วมเล่นสงกรานต์อย่างสนุกสนาน...” (เสถียร สิทธิเทียมทอง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2567)

2.1.4 การสืบสานพระพุทธศาสนา ซึ่งประเพณีแห่ต้นดอกไม้ได้เชื่อมโยงกับประเพณีวันสงกรานต์ของบ้านอาฮีที่ชุมชนได้จัดงานฟังเทศน์ฟังธรรม และการสรงน้ำพระ โดยก่อนวันสงกรานต์ชาวบ้านจะร่วมอัญเชิญพระพุทธรูปลงมาจากแท่นประทับเพื่อสรงน้ำวันที่ 13 เมษายน ซึ่งชาวบ้านจะเข้าวัดทำบุญฟังเทศน์ฟังธรรม ส่วนวันที่ 16 เมษายน ชาวบ้าน 11 หมู่บ้านจะร่วมขบวนแห่ต้นดอกไม้ ที่วัดเมืองตุมธรรมารามไปยังวัดศรีมงคลเพื่อถวายต้นดอกไม้กับพระมุจลินทร์นาคปรกที่เชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นการร่วมกันประดิษฐ์ต้นดอกไม้ให้สวยงามและร่วมขบวนแห่ต้นดอกไม้ จึงทำให้ประเพณีท้องถิ่นบ้านอาฮีจะคงอยู่ต่อไป การแห่ต้นดอกไม้มีความสัมพันธ์กับพุทธศาสนาจากการที่ต้องแบกต้นดอกไม้วนรอบอุโบสถ 3 รอบ หมายถึงการบูชาพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ ส่วนต้นดอกไม้ หมายถึง ความมงคลบรสิทธิ์ เป็นสิ่งบูชาเพื่อการเคารพและสักการะพระพุทธศาสนา ดังคำกล่าวที่ว่า “...ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี ช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างคณะกรรมการและชาวบ้านในแต่ละชุมชน ที่จะร่วมกันจัดงานประเพณีให้มีความสวยงาม โดยเฉพาะการประดิษฐ์ต้นดอกไม้ได้ส่งเสริมให้ชาวบ้านนำดอกไม้ที่หาได้ง่ายในชุมชนมาตกแต่ง เพื่อเชื่อมโยงความคิดไปสู่การถวายดอกไม้และเครื่องหอมต่อพระพุทธเจ้า และชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมและสัมพันธ์กับวัดมากขึ้น โดยเฉพาะวัดศรีมงคลที่เป็นวัดเก่าแก่ มีประวัติและตำนานพระธาตุมนาวเดียวและพระมุจลินทร์นาคปรกด้วย...” (สัญญา สุวันนัง, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2567)

2.2 กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี แบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

2.2.1 ระยะก่อนการดำเนินการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี มีกิจกรรมดังนี้ 1) การประชุมวางแผนการจัดงาน โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชุมชน วัฒนธรรมตำบล และตัวแทนชาวบ้านเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการและการกำหนดผู้รับผิดชอบ 2) การประชุมเตรียมความพร้อมก่อนงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีเป็นประธานโดยมีผู้เข้าร่วม ได้แก่ ตำรวจ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี ปราชญ์ท้องถิ่น สภาวัฒนธรรมตำบล และอาจารย์ร่วมสะท้อนความคิด เช่น การรักษาความปลอดภัย การปิดถนน กิจกรรมนันทนาการ การต้อนรับผู้ว่าราชการจังหวัดและภาครัฐ สื่อมวลชนที่เข้าร่วมงาน การจัดเครื่องเสียง การจัดการประกวดขบวนแห่ และ 3) การแถลงข่าวจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี หน่วยงานการท่องเที่ยว ผู้ใหญ่บ้านและสื่อมวลชนเข้าร่วมกิจกรรม

2.2.2 ระยะดำเนินการ พบว่า ตัวแทนชาวบ้าน และผู้ใหญ่บ้านจาก 11 หมู่บ้าน ปรากฏท้องถิ่น ตัวแทนอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ครู อาจารย์ และสื่อมวลชนเข้าร่วมกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้ 1) ร่วมกิจกรรมการเล่นพื้นบ้าน มีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้จัดหาคนเข้าร่วมการเล่นและการแข่งขันก่อนพิธีเปิดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้ เช่น การแข่งขัน ชุบเปอร์แมน การแข่งขันกิน 2) ร่วมกิจกรรมการแข่งขันเส็งกลอง 3) ร่วมประดิษฐ์ต้นดอกไม้ บริเวณพื้นที่ลานวัดเมืองชุมธรรมาราม ในอดีตนั้นแต่ละหมู่บ้านจะต้องนำอุปกรณ์มาประกอบเป็นโครงไม้ไผ่ที่วัด ปัจจุบันผู้ใหญ่บ้านและชุมชนจะร่วมทำที่บ้านผู้ใหญ่ โดยร่วมแสวงหาดอกไม้มาประดับให้สวยงาม เมื่อทำเสร็จจึงนำขึ้นรถกระบะไปร่วมงาน บางหมู่บ้านได้ปรับวิธีการคิดด้วยการใช้ดอกไม้พลาสติกเนื่องจากทนทาน สำหรับงบประมาณที่แต่ละหมู่บ้านได้รับคือ หมู่บ้านละ 10,000 บาท และ 4) ร่วมขบวนประเพณีแห่ต้นดอกไม้ โดยแต่ละหมู่บ้านจะจัดเตรียมต้นดอกไม้ที่ร่วมกันประดิษฐ์ ชาวบ้านผู้หามต้นดอกไม้ ผู้ถือป้ายประจำหมู่บ้าน ผู้พ่อนที่แต่งกายด้วยการนุ่งผ้าซิ่น สวมใส่เสื้อลายดอก ใส่หมวกบังแสงแดด สวมใส่รองเท้าหุ้มส้นหรือรองเท้าผ้าใบและแต่งหน้าสวยงาม

2.2.3 ระยะประเมินผลการดำเนินการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี ได้จัดการประชุมร่วมกับผู้ใหญ่บ้าน ปรากฏชุมชน วัฒนธรรมตำบล และตัวแทนชาวบ้านเพื่อรายงานผลการดำเนินกิจกรรม เพื่อวางแผนการดำเนินการจัดงานในปีต่อไป

2.3 ความคิดเห็นของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี

โดยภาพรวมชุมชนมีส่วนร่วมขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X}$ = 4.64; S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.68; S.D. = 0.46) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.47) ด้านการมีส่วนร่วมสะท้อนความคิดและวางแผน ($\bar{X}$ = 4.63; S.D. = 0.50) และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.60; S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 ด้านร่วมสะท้อนความคิดและวางแผน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.63; S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อดังนี้ ร่วมให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดงาน หรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ($\bar{X}$ = 4.75; S.D. = 0.45) ร่วมกำหนดแผนงาน การจัดลำดับกิจกรรม และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.49) ร่วมวิเคราะห์ศักยภาพและทรัพยากร เช่น วัสดุทำต้นดอกไม้หรือทักษะของชาวบ้าน ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.49) ร่วมการรับฟังความคิดเห็นจากผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุ และอื่น ๆ ($\bar{X}$ = 4.58; S.D. = 0.51) ร่วมวางแผนการดำเนินการปีต่อไป เช่น การสร้างแนวทางการอนุรักษ์และการต่อยอดกิจกรรมทางสังคมและการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.58 0.51) ร่วมจัดกิจกรรมสะท้อนความคิดเห็น เช่น การประชุมสร้างการรับรู้ การระดมความคิดและการสำรวจชุมชน ($\bar{X}$ = 4.50; S.D. = 0.52)

2.3.2 ด้านร่วมตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60 0.51) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อดังนี้ ร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดงาน เช่น การจัดขบวน การเลือกเพลง หรือพิธีกรรม ($\bar{X}$ = 4.75; S.D. = 0.62) ร่วมกำหนดเป้าหมายและแนวทางการจัดงาน เช่น เพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม หรือเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.49) ร่วมกำหนดกติกาและเงื่อนไขการเข้าร่วมงาน เช่น ข้อห้ามการดื่มสุรา การกำหนดเกณฑ์การตัดสินแข่งเส็งกลอง ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.49) ร่วมพิจารณาวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การจัดการข้อขัดแย้งของผู้เข้าร่วมงาน หรือการจัดขบวนแห่ ($\bar{X}$ = 4.58; S.D. = 0.51) ร่วมตัดสินใจการจัดสรรงบประมาณ เช่น จำนวนงบประมาณที่เหมาะสม หรือการระดมทรัพยากรอื่น ๆ ($\bar{X}$ = 4.58; S.D. = 0.51) ร่วมเสนอแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาประเพณีในปีต่อไป ($\bar{X}$ = 4.50; S.D. = 0.45) ร่วมคัดเลือกหรือแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรม ($\bar{X}$ = 4.42; S.D. = 0.51)

2.3.3 ด้านร่วมดำเนินการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.67 S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ ร่วมวางแผนและกำหนดรูปแบบกิจกรรมประเพณี เช่น การเลือกวันจัดงาน การจัดขบวนแห่ การกำหนดแนวทางการอนุรักษ์ ($\bar{X}$ = 4.83; S.D. = 0.39) ร่วมดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ เช่น การจัดขบวนแห่ การดูแลสถานที่ หรือการควบคุมงานให้เป็นไปตามแผน ($\bar{X}$ = 4.83; S.D. = 0.39) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงผลที่เกิดขึ้น ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.50) ร่วมจัดหาทรัพยากร เช่น วัสดุทำต้นดอกไม้ งบประมาณ และแรงงาน ($\bar{X}$ = 4.67; S.D. = 0.50) ร่วม

การบริหารจัดการงาน เช่น การจัดกลุ่มผู้รับผิดชอบ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดงาน ($\bar{X} = 4.58$; S.D. = 0.51) ร่วมประเมินความสำเร็จการจัดงาน เช่น การแสดงความคิดเห็น หรือการสรุปผลการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.42$; S.D. = 0.51)

2.3.4 ด้านร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$; S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ การพัฒนาเป็นพื้นที่การท่องเที่ยวที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.83$; S.D. = 0.39) การนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี ($\bar{X} = 4.75$; S.D. = 0.45) การส่งเสริมอาชีพในชุมชน ($\bar{X} = 4.67$; S.D. = 0.49) การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.67$; S.D. = 0.49) การกระจายรายได้ทั่วถึงและเป็นธรรม ($\bar{X} = 4.50$; S.D. = 0.46)

อภิปรายผล

1. ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี

พื้นที่บ้านอาฮีมีประวัติศาสตร์คำบอกเล่าที่กล่าวว่ามีพระยาสุทรจักษ์และนางพรหมจารีเข้ามาสร้างเมืองตูม และประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากหลักฐานของการเคยเป็นเมืองมาก่อนผ่านพระธาตุมะนาวเดี่ยวที่อยู่ในวัดศิริมงคล และประวัติศาสตร์ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ระบุว่า ราวปี พ.ศ. 2442- พ.ศ. 2449 ว่าเคยถูกยกระดับเป็นอำเภออาฮี มาก่อน โดยมีขุนหลวงภักดี เป็นผู้ปกครอง จรเกิดปัญหาพิพาทชายแดนกับประเทศฝรั่งเศส ทำให้อำเภออาฮีถูกฝรั่งเศสยึดไป อย่างไรก็ตามในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาไม่ได้มีการกล่าวถึงวิธีการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับประเพณีแห่ต้นดอกไม้ทำให้ไม่มีการบันทึกไว้ เป็นลายลักษณ์อักษร เช่นเดียวกับปราชญ์ท้องถิ่นก็ไม่ทราบช่วงเวลาที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน สำหรับประเพณีแห่ต้นดอกไม้ บ้านอาฮีปัจจุบันนั้นจัดขึ้นในวันที่ 16 เมษายน ช่วงหลังวันสงกรานต์ มีวัตถุประสงค์เพื่อถวายต้นดอกไม้แด่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยเหตุที่อัญเชิญพระพุทธรูปลงมาสรงน้ำ ซึ่งญาติโยมอาจกระทำการใด ๆ ที่ล่วงเกินต่อพระพุทธรูปด้วยกายกรรม และ วาจกรรม สำหรับประเพณีการแห่ต้นดอกไม้แต่เดิมนั้นจะทำเฉพาะหมู่บ้านและมักทำการแห่ในช่วงกลางคืน อันเป็นเงื่อนไขและ ข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชนเอง ปัจจุบันประเพณีแห่ต้นดอกไม้ได้ถูกปรับเปลี่ยนมาเป็นการแห่ในช่วงเวลากลางวัน และยัง ได้หลอมรวมหมู่บ้านที่อยู่ภายใต้การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีจำนวน 11 หมู่บ้านมาร่วมจัดงานประเพณีแห่ ต้นดอกไม้ให้เป็นภารกิจเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อการสืบสาน การอนุรักษ์ การสร้างความสามัคคีและการท่องเที่ยวของชุมชน สำหรับต้นดอกไม้ที่จะนำไปร่วมแห่นั้นจะต้องถูกประดิษฐ์โดยชาวบ้านในชุมชน เช่น การขึ้นโครงต้น ดอกไม้ การประดับตกแต่งด้วยไม้ และการหามต้นดอกไม้ โดยเป้าหมายปลายทางที่ต้องการคือ ทุกคนที่เข้าร่วมมีความสุขใจ แลได้ขอพรจากการถวายต้นดอกไม้เพื่อขอขมาลาโทษและถวายเป็นพุทธบูชาที่วัดศิริมงคล และสิ่งที่เป็นผลกระทบจาก ประเพณีท้องถิ่นคือ การสืบทอดพุทธศาสนาได้คงอยู่ต่อไป สอดคล้องกับไทยโรจน์ พวงมณี (2567, น. 95-120) กล่าวว่า ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี เป็นภูมิปัญญาการคิดจากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับพุทธศาสนา ชาวบ้าน ส่วนใหญ่เมื่อมีความเชื่อเดียวกัน จึงให้ความร่วมมือร่วมใจกับองค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีและชุมชนร่วมกันจัดทำต้นดอกไม้ เพื่อถวายต้นดอกไม้แด่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนการแห่นั้นเดินทางจากวัดเมืองตูมธรรมารามจนถึงวัดศิริมงคล โดยการ เคลื่อนขบวนแห่จากหมู่ที่ 1 ถึง หมู่ที่ 11 โดยแต่ละหมู่บ้านจะมีผู้ช่วย 4 คน ที่มีความแข็งแรงและสามารถหามต้นดอกไม้กวัด แกว่งอย่างมีลีลาและมีชีวิตชีวา ซึ่งแต่ละหมู่จะทำการแข่งขันเพื่อให้ได้รับรางวัลขบวนแห่ต้นดอกไม้ โดยภาครัฐช่วยส่งเสริม และอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ให้มีคุณค่ามากขึ้น และจัดขบวนแห่ต้นดอกไม้ให้สวยงามก็จะส่งผลต่อการเข้ามาของ นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ดังที่ สมบัติ นามบุรี และ อธิวุฒิ หมั่นมี (2564, น. 125-136) กล่าวว่า ประเพณีท้องถิ่นที่มีคุณค่า นั้นภาครัฐต้องสร้างการเรียนรู้ให้กับคนในชุมชนเห็นคุณค่า จนนำมาสู่การอนุรักษ์และสามารถต่อยอดด้วยการจัดการ ท่องเที่ยวและออกแบบผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมจำหน่าย

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้

2.1 แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สามารถสร้างการรับรู้เชิงคุณค่าให้กับคนในชุมชน และมีกิจกรรมที่สืบเนื่อง ได้แก่ 1) การสืบทอดประเพณีและวัฒนธรรมให้คง อยู่ และสร้างจุดขายการท่องเที่ยว 2) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและภาครัฐ 3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง ประสพการณ์ และ 4) การสืบสานพระพุทธศาสนา โดยภาครัฐและชุมชนได้กำหนดเป้าหมายปลายทางร่วมกันจนนำไปสู่ ความสำเร็จ ปฐม หงส์สุวรรณ (2564, น. 24-25) กล่าวว่า การจัดงานประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี มีชุมชน 11 หมู่บ้านเข้า ร่วมและมณฑลภาครัฐภายนอกเข้าร่วม โดยมีเป้าหมายการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมบ้านอาฮีร่วมกัน ดังนั้นองค์การบริหารส่วน

ตำบลอาฮีจึงเป็นผู้นำและผู้ประสานการขับเคลื่อนงานประเพณีกับภาครัฐและเอกชนในและนอกพื้นที่ก่อนที่จะดำเนินจัดกิจกรรม สอดคล้องกับสุพัตรา คงขำ (2565, น.121-131) กล่าวว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ต้องประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นถึงการอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น โดยเน้นการมีส่วนร่วมด้านการคิดและตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการติดตามและประเมินผล ซึ่ง ไทยโรจน์ พวงมณี (2567, น. 95-120) กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีได้ทำการพัฒนาศักยภาพคนพื้นที่และเศรษฐกิจชุมชนผ่านการท่องเที่ยว เช่น การใช้พื้นที่วัดเมืองชุมธรรมารามสร้างสะพานไม้ไผ่ลงแม่น้ำเหือง การใช้ต้นเสียงใหญ่มาขับเคลื่อนการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ป่าชุมชน

2.2 กิจกรรมการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมการจัดงาน ระยะดำเนินการ และระยะประเมินผลการจัดงาน โดยแต่ละระยะมีกิจกรรมและเงื่อนไขที่แตกต่างกันไป เช่น คำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบล การเสนองบประมาณจัดทำต้นดอกไม้ และเรื่องอื่น ๆ ในระยะแรก ส่วนระยะดำเนินการนั้นได้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน แต่มีบางกิจกรรมที่ต้องแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เช่น กิจกรรมการประกวดแข่งขันการเสกกลองที่บางหมู่บ้านไม่มีความพร้อม การจัดขบวนแห่ต้นดอกไม้ออกจากวัดเมืองชุมธรรมารามก็ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ได้แก่ นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และชุมชนที่เข้าร่วมได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดความเรียบร้อยและความสวยงามของประเพณีจึงเป็นที่ประทับใจนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ ชลธิชา นิสัยสัย และคณะ (2567, น. 19-32) ที่กล่าวว่า การร่วมกันจัดงานประเพณีของภาครัฐและชุมชนได้ตระหนักรู้สู่การอนุรักษ์แก่ชุมชนได้ อย่างไรก็ตามกิจกรรมการมีส่วนร่วมแต่ละระยะนั้นต้องชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบได้ปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและไม่เกิดข้อผิดพลาด ดังที่ สมบัติ นามบุรี และ ธิติวุฒิ หมั่นมี (2564, น. 125-136) กล่าวว่า การจัดงานประเพณีนั้นต้องมีแผนงานที่ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่และแนวทางการเข้าร่วมกิจกรรมให้กับทุกฝ่ายรับทราบ

2.3 ผลการประเมินของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนและอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) แสดงให้เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลอาฮีได้ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เช่น การประชุมรับฟังปัญหาของชุมชน ปัญหาเสกกลอง ความต้องการพัฒนาสาธารณูปโภค ทำให้ชุมชนไว้วางใจคณะกรรมการจัดงาน นอกจากนี้คนในชุมชนยังมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติจากการมีประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมกัน จึงส่งผลต่อความร่วมมือร่วมใจเป็นอย่างดี ศรีนวล แดงภู และคณะ (2561, น. 1-18) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมจัดการประเพณีขึ้นภูเขาไฟกระโดงนั้น ผู้จัดต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูล การวิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผนดำเนินการ การดำเนินการตามแผนและการร่วมรับผลประโยชน์เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการชัดเจน แตกต่างจาก ปัทมธรรณ วงษ์ชาติ (2564, น. 36-44) ที่พบว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมระดับปานกลางทุกด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมดำเนินการ และด้านร่วมประเมินผล แสดงให้เห็นว่าภาครัฐยังไม่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าและพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ชุมชนประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.68$) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 4.67$) ด้านการมีส่วนร่วมสะท้อนความคิดเห็นและวางแผน ($\bar{X} = 4.63$) และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งการประเมินแต่ละด้านอยู่ในระดับสูงนั้นสื่อสารให้เห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์ด้านจิตใจที่มีต่อการอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้ และชาวบ้านบางส่วนได้ประโยชน์จากการจัดท่องเที่ยวของชุมชน แตกต่างจาก ศรีนวล แดงภู และคณะ (2561, น. 1-18) ที่กล่าวว่า คนในชุมชนมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากประเพณีท้องถิ่นน้อย เนื่องจากภาครัฐในพื้นที่ขาดการสร้างความรับรู้ที่ถูกต้องชัดเจน ทำให้คนในชุมชนขาดโอกาสเข้าถึงการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ซึ่ง ชลธิชา นิสัยสัย และคณะ (2567, น. 19-32) แนะนำว่า องค์การบริหารส่วนตำบลต้องชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดงานประเพณีให้ชัดเจน ได้แก่ เพื่อการทำนุบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ โดยคนในท้องถิ่นต้องเป็นผู้นำการขับเคลื่อนการพัฒนา ร่วมกับภาครัฐเน้นการร่วมกันวางแผนใช้วัฒนธรรมสร้างสรรค์สู่การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการตัดสินใจ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จึงนับว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้เปิดโอกาสให้ชุมชนมีการใช้ทักษะการคิดอย่างมีระบบร่วมกับคนอื่น ๆ ซึ่งต้องแสดงเหตุผลและผลประกอบการตัดสินใจด้วย แตกต่างจาก วิไลวรรณ สุขพูน และ รัชพล ปิตาพจน์ (2567, น. 31-44) ที่พบว่า ชุมชน

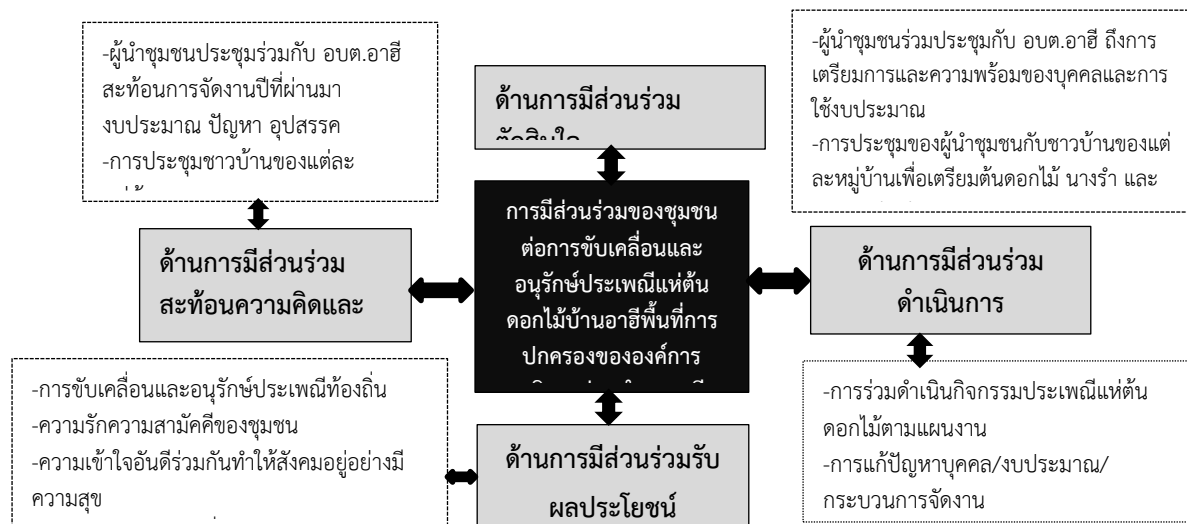

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 10/01/2025, Revised: 14/02/2025, Accepted: 31/03/2025

ขาดการมีส่วนร่วมตัดสินใจต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพการจัดงานต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้และหาแนวทางพัฒนาศักยภาพชุมชน

ภาพที่ 5 แผนภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการขับเคลื่อนและการอนุรักษ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮี พื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลอาฮี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

ผลจากการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อประเพณีแห่ต้นดอกไม้บ้านอาฮีอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เกิดจากการที่ภาครัฐเป็นองค์กรหลักในการหนุนเสริม ดังนั้นผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพ เช่น กลุ่มการจัดการท่องเที่ยว ผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ท้องถิ่นต้องจัดตั้งรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มการอนุรักษ์และการขับเคลื่อนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นบ้านอาฮีขึ้นมา โดยประสานกับภาครัฐได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย หน่วยงานจัดการท่องเที่ยว สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลยให้เข้ามาเป็นที่ปรึกษาชุมชน เพื่อวางแผนการดำเนินการทั้งการบริหารจัดการงาน บุคลากรและงบประมาณ และต้องมีกิจกรรมให้ชาวบ้านในชุมชนมีส่วนร่วมผ่านกิจกรรมการอบรมและการประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดการทรัพยากร การเสวนา จัดประกวดงานออกแบบผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว และการเข้าร่วมประชุมทางวิชาการกับภาครัฐและสถาบันการศึกษาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องผลักดันให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้เข้าร่วมสืบค้น เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนและสร้างฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเผยแพร่ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชุมชนในพื้นที่อื่นๆ เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

องค์ความรู้ประเพณีแห่ต้นดอกไม้และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นบ้านอาฮีมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้นจึงสามารถดำเนินการวิจัยและพัฒนาประเด็นการจัดการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์และการพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยผลการวิจัยจะสนับสนุนการท่องเที่ยวจากการอัตลักษณ์ประเพณีแห่ต้นดอกไม้และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นบ้านอาฮีให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการจัดการท่องเที่ยว และกลุ่มการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา นิสัยสัตย์, ไชยะ เทพา และ เอกชัย ไชยดา. (2567). วิธีคิดในการจัดการประเพณีท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย: กรณีศึกษาประเพณีขึ้นเขาเผาข้าวหลามจังหวัดฉะเชิงเทรา. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม*, 6(2), 19-32.
- ณัฐธิดา โคตรสุวรรณ. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่เทศบาลเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม*, 2(1), 1-9.

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม

ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน) 2568

Received: 10/01/2025, Revised: 14/02/2025, Accepted: 31/03/2025

- ไทยโรจน์ พวงมณี. (2567ก). การสร้างพื้นที่การเรียนรู้และการท่องเที่ยวผ่านเรื่องราวศิลปวัฒนธรรมชุมชนด้วยการแกะสลักบนประติมากรรมวัดศิริมงคล บ้านอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 23(3), 450-480.
- ไทยโรจน์ พวงมณี. (2567ข). พื้นที่ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมบ้านอาฮี ตำบลอาฮี อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลยกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนสู่ความยั่งยืน. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*, 12(1), 95-120.
- ปภัทรสรณ์ วงษ์ชาติ. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลเหล่าหลวงจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม*, 3(1), 36-44.
- วิไลวรรณ สุขพูน และรัชพล ปิดตาหน่ง. (2567). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์วัฒนธรรม บ้านโพธิ์ทอง ตำบลเชื้อเพลิงอำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์. *วารสารการบริหารศาสตร์*, 3(1), 31-44.
- ศรินวล แดงภู, เชาวฤทธิ์ ไสภักดี, ขวัญภา วงศ์ไพศาลศิริกุล และ กิตติสา วงศ์คำ. (2561). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการวัฒนธรรม: กรณีศึกษาประเพณีขึ้นภูเขาไฟกระโดง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. *มนุษย์และสังคมสาร (มสส.)*, 16(2), 1-18.
- สมบัติ นามบุรี และ อธิวุฒิ หมั่นมี. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ พื้นที่ประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัดชัยภูมิ. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(6), 125-136.
- สุธาทิพย์ เอิบสภาพ. (2564). กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขมลพิษทางอากาศในกรุงเทพมหานคร. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการสังคม*, 1(1), 27-38.
- สุพัตรา คงขำ. (2565). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณีการลากพระบวชของอำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาครบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 14(1), 121-131.